

V Praze dne 31.10.2006
Elektronickou poštou

K rukám Prof. MUDr. Tomáše Zimy, DrSc.
Přednosta Ústavu klinické biochemie a laboratorní diagnostiky 1.LF UK a VFN

Vážený pane profesore,

dovolujeme si tímto v návaznosti na Váš email ze dne 20.10.2006 níže uvést naše stanovisko ohledně změn v oblasti vyhlášek Ministerstva zdravotnictví ČR (MZČR) a nového zákoníku práce ve vztahu k dodatečně dovolené zaměstnanců klinických laboratoří a statutu rizikového pracoviště u klinických laboratoří.

I.

Dne 23.3.2004 jsme Vám zaslali naše stanovisko ohledně statutu rizikového pracoviště u klinických laboratoří, resp. oddělení biochemie. V tomto stanovisku jsme se odkazovali na následující právní předpisy :

1. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (o.v.z.)
2. Vyhláška MZČR č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitostí hlášení prací s azbestem
3. Nařízení vlády ČR č. 178/2001 Sb., ve kterém je uveden seznam biologických činitelů
4. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2000/54/ES ze dne 18. září 2000, o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí biologickým činitelům při práci
5. Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
6. Zákon č. 71/1967 Sb., správní řád

Právní předpisy uvedené výše pod čísly 1-5 do dnešního dne buď vůbec nebyly novelizovány, nebo novelizovány byly, ale tyto novely se nikterak nedotkly právní úpravy statusu rizikových pracovišť, jak je uvedeno v našem stanovisku ze dne 23.2.2004.

Zákon č. 71/1967 Sb., správní řád, pozbyl účinnosti a dne 1.1.2006 nabyl účinnosti nový zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád (SŘ). Na základě tohoto nového SŘ došlo k následujícím změnám oproti našemu původnímu stanovisku (týkají se procesního postupu v případě sporu o status rizikového pracoviště):

O zařazení práce do kategorie třetí nebo čtvrté rozhoduje Krajská hygienická stanice. Toto rozhodnutí krajské hygienické stanice je rozhodnutím orgánu správy státní na úseku ochrany veřejného zdraví jako správního úřadu, a toto rozhodnutí je vydáváno v řízení podle správního řádu

– zák. č. 500/2004 Sb., v patném znění, neboť toto rozhodování není vyloučeno z režimu správního řádu (ust. § 94 o.v.z.). Přitom ovšem o.v.z. v témže ustanovení (§ 94 odst. 2) omezuje okruh účastníků tohoto řízení tak, že účastníkem tohoto řízení je pouze zaměstnavatel nebo osoba dle ust. § 43 o.v.z.

Vzhledem k tomu, že uvedené rozhodnutí o zařazení vykonávané práce do příslušné kategorie je správním rozhodnutím (tzv. individuálním správním aktem), jsou na jeho obsah i formu kladeny správním řádem tyto neopominutelné požadavky, které jsou pak uvedeny v ust. § 68 a násl. SŘ:

Rozhodnutí tak musí obsahovat výrok, odůvodnění a poučení o odvolání. Odůvodnění není třeba, vyhovuje-li se všem účastníkům řízení v plném rozsahu. Výrok obsahuje dále rozhodnutí ve věci s uvedením ustanovení právního předpisu, podle něhož bylo rozhodnuto a označení účastníků.

V odůvodnění rozhodnutí správní úřad musí uvést důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.

Poučení o odvolání musí obsahovat údaj, zda je rozhodnutí konečné nebo zda se lze proti němu odvolat, a to v jaké lhůtě, od kterého data se tato lhůta počítá, ke kterému úřadu a kde lze odvolání podat a který orgán o odvolání rozhoduje.

V písemném vyhotovení rozhodnutí se rovněž musí uvést označení „rozhodnutí“, správní úřad, který rozhodnutí vydal, datum vydání rozhodnutí a číslo jednací. Rozhodnutí musí být opatřeno úředním razítkem a podepsáno s uvedením jména, příjmení a funkce oprávněné osoby.

Proti rozhodnutí krajské hygienické stanice je přípustné odvolání (§ 81 a násl. SŘ). Odvolání je nutno podat ve lhůtě 15 dnů od dne oznámení (doručení rozhodnutí), a to u správního úřadu, který je vydal, v tomto případě tedy u krajské hygienické stanice.

Odvolacím orgánem (tedy orgánem, který bude o odvolání rozhodovat) proti rozhodnutí krajské hygienické stanice bude v souladu s ustanovením § 89 SŘ Ministerstvo zdravotnictví ČR.

SŘ umožňuje, aby správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, je mohl zrušit nebo změnit, pokud tím plně vyhoví odvolání a jestliže tím nemůže být způsobena újma žádnému z účastníků, ledaže s tím všichni, kterých se to týká, vyslovili souhlas. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání.¹

---

¹ uvedený právní institut se nazývá autoremedura a je upraven v ust. § 87 SŘ. Lze mít zato, že v případech rozhodování o zařazení prací do kategorií by měl účastník řízení vždy navrhnout autoremeduru, neboť jde ve valné většině tohoto druhu rozhodování v základu o zjištění, resp. konstataci skutkového stavu metaprávního

Proti rozhodnutí ministerstva o odvolání se již nelze dále odvolat (ust. § 91 odst. 1 SŘ) a správní řízení je tak skončeno.

Nicméně proti takovému rozhodnutí vydanému ve správním řízení poskytuje český právní řád další opravný prostředek, jím je tzv. správní žaloba ve smyslu zák.č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění.

II.

Dne 12.5.2004 jsme Vám zaslali naše stanovisko zda mají zaměstnanci klinických laboratoří, resp. oddělení klinické biochemie za platné právní úpravy nárok na dodatkovou dovolenou. V tomto našem stanovisku odkazujeme na zákon č. 65/1965 Sb. zákoník práce, vyhlášku č. 75/1967 Sb. o dodatkové dovolené, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a zákon č. 1/1991 o zaměstnanosti.

Zákon č. 1/1991 Sb. o zaměstnanosti byl nahrazen zákonem č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti. Dle ustanovení § 125 tohoto zákona se mohou zaměstnanci obrátit na místě příslušný úřad práce s výzvou o provedení kontroly dodržování právních předpisů zaměstnavatelem, tedy i o provedení kontroly dodržování ustanovení týkající se dodatkové dovolené dle zákoníku práce.

Dne 1.1.2007 nabude účinnosti zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce (tj. nový zákoník práce, dále též NZP), který v plném rozsahu nahrazuje zákon č. 65/1965 Sb. zákoník práce, který je k dnešnímu dni účinný. Dnem nabytí účinnosti nového zákoníku práce se zrušuje řada prováděcích předpisů mezi nimi i vyhláška č. 72/1967 Sb. o dodatkové dovolené. Nově je dodatková dovolená upravena v ustanoveních § 211, § 215, § 222, § 223, § 395 nového zákoníku práce.

Zaměstnanci, který vykonává zaměstnání v pracovním poměru, vzniká právo na dodatkovou dovolenou. Tento nárok je nárokem zákonným, a zaměstnavateli nepřísluší rozhodovat o tom, zda dodatkovou dovolenou, při splnění zákonných podmínek, jimiž jsou délka vykonávané práce příslušnými zaměstnanci a druh této práce, poskytne či nikoliv, je povinen ji poskytnout. Přiznání dodatkové dovolené v těchto případech tedy není na uvážení zaměstnavatele, ani se jí zaměstnanci nemohou platně vzdát předem (ust. § 19 odst. 1 NZP).

Podle ustanovení § 215 odst. 1 věta první NZP, má zaměstnanec, který po celý kalendářní rok koná práce zvláště obtížné nebo zdraví škodlivé, nárok na dodatkovou dovolenou v délce jednoho týdne. Podle věty druhé téhož ustanovení, vykonává-li zaměstnanec práce zvláště obtížné nebo zdraví škodlivé jen po část kalendářního roku, pak mu přísluší za každých 21 takto odpracovaných dnů 1/12 dodatkové dovolené.

Za zaměstnance, kteří konají práce zvláště obtížné nebo zdraví škodlivé, se pro účely poskytování dodatkové dovolené považují zaměstnatci je uvedeno v legální, tj. zákonodárcem stanovené, definici v ust. § 215 odst. 2 NZP.

Podle ust. § 215 odst. 2 písm. b) NZP jsou takovými zaměstnanci též zaměstnanci, kteří jsou při práci na pracovištích s infekčními materiály vystaveni **přímému nebezpečí nákazy**, pokud tuto práci vykonávají alespoň v rozsahu poloviny stanovené týdenní pracovní doby, tj. 20 hodin týdně.

Jsme toho právního názoru, že výkladové pravidlo, které jsme uvedli ve svém rozboru z 12. května 2004 na str. 3 a spočívající v tom, že

- a) „uvedený časový limit (20 hodin týdně) v žádném případě nelze vztahovat nebo přepočítávat např. na relativní či absolutní počet ex post, tj. po provedené analýze, skutečně zjištěných choroboplodných zárodků v infekčním materiálu, protože rozhodující je, že veškerý materiál na pracovištích klinické biochemie zpracováváný je a musí být, už i s ohledem na ochranu života a zdraví zaměstnanců i třetích osob jakož i bezpečnost práce, a priori považován za podezřelý z obsahu choroboplodných zárodků. Jiný výklad jest contra legem.“; stejně jako náš předchozí právní výklad
- b) „protože na pracovištích klinické biochemie jsou vykonávány vzhledem k účelu a charakteru těchto pracovišť zásadně již práce při zpracování materiálu vždy **podezřelého z obsahu choroboplodných zárodků**, neboť na tato pracoviště je materiál předáván vždy k prozkoumání a analýze jako podezřelý, a teprve pro provedení příslušných prací je zjištěno, zda předmětný materiál obsahoval či neobsahoval choroboplodné zárodky, je zákonná podmínka přiznání dodatkové dovolené splněna vždy u těch zaměstnanců pracovišť klinické biochemie, kteří při plnění svých pracovních povinností přicházejí do styku s tímto materiálem“

zůstávají i za nové právní úpravy nedotčeny, neboť je nábledni, že materiál pravidelně zpracováváný v biochemickém a hematologickém vyšetření bude podezřelý z obsahu choboplodných zárodků, a tudíž zde bude přímé nebezpečí nákazy (není nutná faktická přítomnost nákazy, ale nebezpečí, tj. pravděpodobnost její existence).

Dle ustanovení § 223 odst. 5 NZP se dodatková dovolená může krátit pouze z důvodu neomluvené zmeškané směny /pracovního dne) a může být zkrácena o 1 až 3 dny.

Shrnutí:

Do 31. 12. 2006 je účinné ohledně dodatkové dovolené naše stanovisko z 12. května 2004 odvolávající se na zákoník práce č. 65/1965 Sb., a na něj navazující prováděcí vyhlášku.

Od 1.1. 2007 bude účinná právní úprava popsána zde shroa sub II., za předpokladu, že nebude zákonodárcem posunuta účinnost nového zákoníku práce na dobu pozdější, jak bylo vládou avizováno.

III.

Ostatní části našich právních rozborů zůstávají i přes rozsáhlou novelizaci řady předpisů těmito změnami k dnešnímu dni nedotčeny.

V případě jakýchkoliv dotazů či nejasností jsme Vám plně k dispozici.

S pozdravem

Tomáš Tyll, advokát